

יהדות באהבה

החל משבוע הבא - חפשו את הגיליון המשודרג שלנו...

נכון לעכשיו

מדרגות בקדושה

המצווה הראשונה שנצטוו ישראל היא לקדש את הזמן על ידי קידוש החודש, ככתוב "החודש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב ב). אמנם הזמן הוא דבר שאי אפשר למשש אותו באצבעות כמו המקום, אבל בזמן מצויה עובדת מציאותנו, כאדם שנברא בצלם אלקים הנמצא בעולם הזה. הזמן הוא סדר החיים של האדם בעולם הזה. מציאות האדם מחוברת למקום ולזמן. יש מדרגות בזמנים, במקום ובאדם. ישראל הם המקדשים את הזמנים, כפי שאנו מברכים "מקדש ישראל והזמנים". היינו, הם המגלים את התוכן האלקי של הזמן, נותנים ערך ותוכן לזמן ולמציאות האדם בעולם מכוח התגלות שם ד' עליהם. ישראל מגלים את הקדושה של האדם בעולם (עייין שיחות הרב צבי יהודה זצ"ל שמות 132).

נכון לעכשיו, דורנו זקוק מאוד לגלות ולחזק את קדושת הזמן, המקום והאדם. יש להבדיל ולהבחין "בין קודש לחול, בין אור לחושך בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה" (הבדלה). השקפת העולם המטריאליסטית, החומרנית, מטשטשת את קדושת הזמן המקום והאדם. השקפה זו מביאה למחשבה שכל הזמנים שווים ח"ו. השמש זורחת בשבת וביום טוב בדיוק כמו שזורחת בימי החול ולכן אין כביכול הבדל ביניהם אין שבת לא חג ולא מועד ח"ו.

כדור הארץ עגול ולכן כל מקום על פני כדור הארץ שווה ואין לכאורה הבדל בין ארץ ישראל לשאר הארצות, ובין ירושלים לערים אחרות בעולם ח"ו. השקפה זו מביאה לזיוף על חלקי ארצנו הקדושה ח"ו. לבעלי השקפה זו גם אין הבדל בין העם היהודי לשאר העמים ח"ו, לכן הם מתירים לעצמם נישואי תערובת והתבוללות בעמים. אשרינו שאנו זוכים לקדש את הזמנים. ואשרינו שהקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, אשרינו שאנו זוכים לארץ ישראל ולציון "כי בחר ה' בציון אוה למושב לו... כי לא ייטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב".

בציפייה לישועה השלמה

זך הנמן בי"א

מכון מאיר על רבניו ותלמידיו
משתתפים בצערם של בני משפחת ונגרובסקי
עם פטירתו של אבי המשפחה היקר

ר' זליג יצחק ונגרובסקי ז"ל

איש המעש, המידות והחסד

ידיד נאמן למכון מאיר, אוהב תורה ולומדיה

בנחמת ציון וירושלים תנוחומו

הרב דב ביגון ובית מכון מאיר

1 היד החזקה והיד הכהה
הרב אורן טרבלסי

שכינה בישראל
הרב דוד לנדא

3 קדושת הזמן המתחדשת
וקדושת ישראל הקבועה
הרב יורם אליהו
התנתקות מחברת.
הרב זיו רזה

4 איך מוסרים את התורה לדור הבא?
נתן קוטלר
מי ומי ההולכים?
הרב אשר בוחבט

5 השאלה הגדולה
הרב ליאור לביא

6 פרשנות בתקשורת בנישואין
אסתר אברהמי

בית הספר התורני סביבתי מצפה רמון

חנוך לנוער

הכינוס השנתי ה-15 בנושא חינוך ילדים
לזכרו ולעילוי נשמתו של הילד הרך והטהור

משה יהודה דביר ז"ל
במלאת 24 שנה לפטירתו

יום העיון יעסוק בנושא:

חינוך להכרת הטוב

יערך ביום ה' י"ח שבט תשפ"ב
בית המדרש הישן של מכון מאיר

15:40 מנחה

16:00 הרב יורם אליהו

17:00 הרב צבי קוסטינר

18:00 הרב מישאל רובין

19:00 הרב דוד גיהמי

הכניסה לבעלי תו ירוק ומסכה, עזרת הנשים פתוחה
אם יהיה שינוי בהנחיות נעדכן באתר של מכון מאיר

משפחת דביר
מצפה רמון

לתרומות 02-6461328, באתר meirtv.com (מאובטן), בבנק הדואר ח-נ 3-16179-4 או בבנק המזרחי בנק 20 סניף 539 חשבון 128018

לפרסומים בעלון ובאתר: 026461302 - ההכנסות קודש למכון מאיר | תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

המז"ל: מכון מאיר טל' 02-6511906 02-6514820 אחר הבית meirtv.com דוא"ל torah@meirtv.co.il

עיצוב גרפי: תהילה ברנשטיין הפצה: מקור ראשון 0528908518 | העלון מופץ ב-50,000 עותקים

הדלקת נרות	מוצאי שבת
י-י 16:14	י-י 17:30
ת"א 16:32	ת"א 17:32
חיפה 16:21	חיפה 17:29

היד החזקה והיד הכהה

להיות זכאים לחסדיו של ה' עמנו, על ידי תיקון החסרונות והפגמים שקיימים בנו ובעולם. "שעל זה נברא העולם שיהיה כל השלמת הדברים על ידי בשר ודם, ועל זה ציווה הקב"ה במילה ולא נברא מהול, וכן הרבה דברים תשלומם על ידי בשר ודם, הרי הלחם לא נעשה פת אלא על ידי בשר ודם".¹ זיכרון היד הכהה עליה מונחים התפילין צריך להביא לידיעת ההשלמה שעל עמ"י לפעול בעולם. הקב"ה חפץ להנהיג את העולם בהטבה בלי תכלית וגבול וזה יכול להגיע רק על ידי שישראל יפעלו להשלמת העולם ותיקונו. וזה סוד התפילין של הקב"ה.

הגמרא במסכת ברכות אומרת שגם הקב"ה מניח תפילין עליהם כתוב שבחם של ישראל "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". הרב קוק זצ"ל² מסביר שתכלית הנחת התפילין היא להביא את האדם לתיקונו המוסרי על ידי הנחת התפילין במרכזי השכל והרצון. במקביל לכך מתפרשת גם הנחת התפילין של הקב"ה. ה' במעשיו שוקד להביא את העולם לתיקונו המוסרי ותיקון זה מגיע מכוחם של ישראל. "כי השלמות המוסרית של העולם לא תצא לפעולה כי אם על ידי ישראל. על כן בתפילין דמארי עלמא כתיב שבחיהו דישראל".

1. יג, טז
2. מנחות לו.
3. רש"י יג, טז
4. סימן כז
5. יג, טז
6. שפתי כהן עה"י יג, טז
7. שם
8. עין איה ברכות א, ג

ידו החלשה. התפיסה האנושית רואה בכוח ובחוזק מעלה. אך מבחינת ההנהגה האלוקית זו הנהגה פחות טובה. אור החיים הקדוש⁵ כותב שיש שתי בחינות בהנהגת ה' את עולמו, היד הגדולה והיד החזקה. "היד הגדולה היא צד החסד והטוב והיד החזקה היא הגבורה המשלמת לעושה רע כרעתו". היד המועדפת מצדו של הקב"ה, בה הוא חפץ להנהיג את העולם, היא היד הגדולה שמנהיגה בחסד והטבה בלי גבול. אך כאשר מעשי האדם מונעים הנהגה זו נאלץ הקב"ה להשתמש בידו החזקה. בשרירות לבם עיכבו המצרים את רצון ה' מלהתגלות בעולם. הם בחרו להתעמר באנשים חלשים חסרי ישע ולהמשיך לנצלם, ולא היו מוכנים לשמוע בקול ה' לשחררם. לכן ה' היה מנוע מלפעול בידו הגדולה המטיבה ונצרך להשתמש בכוח כדי להכריחם להוציא את ישראל. ובלשון אוה"ח: "והנה בהוצאת ישראל ממצרים נטה ה' יד החזקה והכה שונאיו עשר מכות, אשר לזה גמר אומר האדון שתהיה הנחת תפילין בכתובת זיכרון ביד כהה שלנו שהיא דוגמת יד החזקה המוציאה אותנו ממצרים". מלבד המצרים, גם מצרים של ישראל הוצרכה להנהגה להיות ביד חזקה. אילו היו ישראל זכאים מצד מעשיהם, היה הקב"ה גואלם בידו הגדולה, שהיא פשוטה להטיב בלי תכלית כאשר האדם זכאי לכך. אך כיוון שלא היו ראויים נצרך הקב"ה לפעול ביד חזקה. **הנחת התפילין על היד החלשה באה להזכיר שה' הוציאנו בלי זכויות ואנו חייבים לו על כך** "כי ביד חזקה הוציאך ולא בכישרון מעשה, אם כן עדיין אתה חייב לו שלא נשלם פירעון החוב".⁶ התשלום שאנו חייבים לה' הוא להכשיר את עצמנו

פרשיות "קדש" ו"והיה כי יביאך" חותמות את הפרשה. יש בהן ציווי על מצוות תפילין והן שתיים מתוך ארבע הפרשיות הכתובות בהן. הנחת התפילין באה לאות על המופתים ועל יציאת מצרים כפי שכותב הרמב"ן: "שורש המצווה הזאת שנניח כתב יציאת מצרים על היד ועל הראש כנגד הלב והמוח שהם משכנות המחשבה". בנוסף, יציאת מצרים מיוחסת לידו של ה' ולאות זיכרון על כך נצטוונו להניח תפילין על ידינו: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים". המילה ידך נכתבה בתורה בצורה שונה "ידכה". מזה לומדים חז"ל⁷ שהיד עליה צריך להניח את התפילין היא היד הכהה, החלשה, של האדם. "על ידך - על יד שמאל, לפיכך ידכה מלא בפרשה שניה לדרוש בה יד שהיא כהה".⁸ וכך נפסק בשו"ע⁹ "חז"ל מסבירים שהטעם להנחת התפילין על יד שמאל היא כיוון שזו היד הקרובה ללב ועיקר הנחת הדברים אינה על הקלף אלא על לבו של האדם. אמנם נראה שהפסוק רוצה ללמד דבר נוסף. התורה לא כתבה להניח על יד שמאל אלא הדגישה להניח על היד הכהה החלשה. (ואכן איטר יד צריך להניח על ידו הימנית שהיא החלשה).

נראה אפוא שמלבד ההנחה כנגד הלב הקפידה התורה להניח על היד החלשה. ואמנם התורה מנמקת זאת בהגיון הפוך. כיוון שהוצאתי אתכם ממצרים ביד חזקה, לכן הניחו תפילין על ידכם החלשה. וזה דבר פלא. לכאורה ההפך הוא הנכון, בגלל ההוצאה ביד חזקה היה נכון להניח על ידו החזקה. **מכאן נלמד שהנהגת ה' היא הפוכה משכל והבנתו של האדם ויד ה' הנקראת חזקה היא בעצם**

הרב דוד לנדא

ממשנת הרצי"ה

שכינה בישראל

הרוחני האלוקי. זה מובן הפסוק "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה". משה רבנו ביקש בקשה אידיאלית אודות תכנית אלוקית גדולה. יש חילוק בין פיזור ניצוצות, גרעינים מפוזרים, צלם אלוקים בכל האדם, לבין בקשת משה רבנו. משה רבנו היה 'קרוב למלכות', קרוב לריבונו של עולם. צריך להבין את הסגנון הזה, את המילים האלה, בגדלות; להבין את המגמה הזאת, השאיפה הזאת, הדרך הזו של "ושכנתי בתוכם". של ריכוז, קונצנטרציה. לעתיד לבוא יתקיים "אשפוך את רוחי על כל בשר"⁴, אבל במשך מאות ואלפי שנים בינתיים, יש צורך אלוקי שה' ושכנתי בתוכם" יהיה מרוכז! צריך תורה ונבואה ומלכות ישראל ומקדש ישראל בריכוז וצמצום כלפי פנים. הצמצום הוא גדלות, גבורה, חיוניות חזקה עוד יותר.⁵

ביטוי קצר וחרیف מאוד של אידיאל הקונצנטרציה, הריכוזיות. כלל ישראל הוא "הישיבה המרכזית" של כל האנושות, המרכזיות, הריכוז. יש דוגמה לכך ממערכות החיים בסדרי הביולוגיה והפיזיולוגיה. יש בעלי חיים קטנים מאוד הנזכרים בגמרא: לטאה, או שממית. הלטאה, כשקוצצים את זנבה - כל חתיכה וחתיכה עדיין מפרכסת פרכוס חיים. לכאורה, יש כאן יתרון, אבל באמת יש מושג בהלכה: "פסיק רישא ולא ימות?". אם חותכים את הראש, לא נשארים חיים. אמנם יש בעלי חיים כאלה, שאם חותכים את הזנב עדיין הוא מפרכס, נותרו בו חתיכות חיים. אבל בהסתכלות שלמה על מערכת סדר העולם, ומערכת הסדר הביולוגי של בעלי חיים, נפגשים בבעלי חיים יותר גדולים ויותר משוכללים. יש קונצנטרציה, אירגון - וכאשר ניתק הזנב מראשו של בעל החיים, אז המוח פוסק להשפיע בו. יש בהם אירגון שלם של לב ומוח, חיוניות שבלב ובמוח הזורמת בכל הגוף. זו דרגה גבוהה יותר במובן

חז"ל אמרו שהאור הראשון נגנו עד אחרית הימים.¹ העולם מצומצם, הבריאה מצומצמת, ובמצב צמצומי זה העולם לא מוכן לתפוס את האור הגדול. יש תקופת התפתחות, השתלמות והשתכללות במשך אלפי שנים, דרך כל מיני סיבוכים, - ויותר ויותר מופיעה התמלאות השראת השכינה בתורה ובנבואה, מצבים שונים של הסתגלות העולם, עד שהעולם יהיה שייך לשכל העליון. בינתיים, העולם עוד לא מוכן, עוד לא ראוי לאגד הכל, שמים וארץ, את כל הארציות וכל הפוליטיקה וכל הלאומיות, בשכל עליון.

יש מאמר חז"ל על הפסוק "הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה"²: "ביקש משה שתשרה שכינה על ישראל, וביקש שלא תשרה שכינה על אומות העולם, שנאמר 'ונפלינו אני ועמך'".³ בקשה זו אינה באה מתוך צרות עין וקמצנות, רוע לב ורוע עין של משה רבנו, שלא תשרה שכינה על אומות העולם. אלא זהו

1. חגיגה דף י"ב עמ"א.
2. שמות ל"ג ט"ו.
3. ברכות דף ז' עמ"א.
4. יואל ג' א'.
5. ע"פ שיחות הרצי"ה ישראל ותחייתו פרק י"ח עמ" 310-312.

קדושת הזמן המתחדשת וקדושת ישראל הקבועה

א. קדושת הזמן המתחדשת

"החדש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לחודשי השנה". מסביר הנצי"ב, ראש משמעותו בהרבה מקומות מובחר. אומר לנו הקב"ה, החדש הזה הוא מיוחד לכם, הוא המובחר לכם בשנה, כמו שחודש תשרי הוא מובחר במה שנוגע לכל צרכי העולם, כי בו נברא העולם. מבאר הנצי"ב כלל יסודי בהבנת ערך קדושת הזמנים שלנו, "וכלל גדול הוא שבאותו יום שנברא אותו דבר, מסוגל זה היום גם לדורות להתחזק יותר". כל קדושה וכל עניין שהופיע בזמן מהזמנים, כשמגיע אותו זמן בכל שנה, מופיעה ומתגלה אותה קדושה, והאדם יכול לזכות ולהרגיש אותה על-ידי הכנה נכונה לחג. לכן בחודש תשרי כיוון שבו נברא האדם, אז עיקר דינו של האדם הוא בחודש זה, כי ביום זה נידון אדם הראשון. וכן באותו חודש חג הסוכות, שבו עיקר הברכה לתבואה ומתפללים על הגשמים וכו' כל זה בעיני הטבע, וזה קשור לכלל הברואים בעולם. אך חודש ניסן מיוחד לעם ישראל כי בחודש זה "נוצר בראשונה סגולת עם ה' ביציאת מצרים, על-כן אותו חודש מסוגל להתחזק בעבודת ה' על-ידי סיפור יציאת מצרים שגורם אמונה ובטחון". בחודש זה נבחרנו לעם ה', שבו הוציאנו באותות ומופתים ממצרים, יש בו סגולה לחיזוק האמונה והביטחון בה', לכן אומר הקב"ה למשה 'ראשון הוא לכם', ולא לאומות

העולם, ומצוה אותנו ה' להתחיל למנות את השנה מחודש זה, "למען ידע אדם מישראל כי העיקר הוא צורתו המיוחדת ולא צורה האנושית שבכל אדם". אם אתה מונה את השנה מתשרי, אתה עלול לחשוב שעיקר עניינך בעולם זה הוא הצורה האנושית שלך שמשותפת לכל הבריאה, בא מאמר ה', 'החודש הזה לכם' ללמוד שהמניין שלך מתחיל מחודש ניסן שבו נקבעה הצורה שלך כעם ה', לזה אתה שייך, זאת מהותך וממילא אתה עוסק בחיזוק האמונה, הביטחון, ובעבודת ה' בכלל, כל ימי חיך.

ב. קדושת ישראל הקבועה-קדושת הבכור

לאחר היציאה ממצרים. מצוה ה' על קדושת הבכור ושתי פרשיות אלו 'קדש' ו'היה כי יביאך' נבחרות להיכתב בתפילין שאנו מניחים יחד עם פרשיות 'שמע' ו'היה עם שמוע'. מה עניינם וייחודם של פרשיות אלו? אומר הנצי"ב הקב"ה הוציא את עם ישראל, לא כל אחד כאיש פרטי, אלא הוציאם כעם לתכלית אחת. אומה אינה יכולה להתקיים אם אין לה כוח הנהגה שיוודע להילחם באויבים מבחוץ ובאויבים מבית. וכך ישראל אין להם קיום אלא בחזקת יד להילחם בעמים שקמים נגדם ועמידה במלחמת היצר, שהציבור מתמודד אתו. למשימה זו נדרשים שלושה תנאים א. המלוכה שהכלל מסכים להשתעבד לדעת המלך ולמסור דעתם ונפשם להרים קרן המלוכה. ב. ראשי הצבא והצבא, שצריך

למנות עליהם שרים שידעו להכניס למלחמה. ג. כלי נשק טובים להילחם בהם. אומר הנצי"ב כך גם "במשטר הרוחני של עם ישראל אשר אך היא תעודת ישראל בעולם, גם בהיותם בארץ ישראל וגם בגלות". נדרשים שלושה תנאים אלו א. "קבלת עול מלכות שמים להשתעבד לעבודתו ורצונו יתברך, ולמסור נפשם ומאודם על כבודו...". ב. ראשי ישראל שהם מנהיגי העם... המוכשרים לעמוד על דעת עליון מלך ה' צבאות וללחום מלחמותיו...". עם ישראל צריכים לנהוג בהם כבוד ולהכניע דעתם להם במה שקשור לקיום האומה. ג. כלי מלחמה - והיא התורה שנקראת חרבם של ישראל". וזהו מאמר ה' 'קדש לי כל בכור' שהוא יכשיר את הבכורים ויסביר להם את חשיבות תפקידם עד שישכילו להבין שתפקידם להשקיע דעתם לה' ולעמו. לכן, אומר הנצי"ב, יש חשיבות גדולה לשתי פרשיות אלו, "ונמצא שפרשיות אלו הם עיקרי הדת כמו שמע והיה עם שמוע, אלא ששמע והיה עם שמוע הן עיקרי הדת לכל לאחד מישראל בפרט". הן מדריכות את האדם באופן פרטי לאהבה את ה' ולשמור מצוותיו, ואילו 'קדש והיה כי יביאך הם עיקרים לכלל האומה הישראלית שידעו במה היא קיומם בעולם בכל עת'. פרשיות אלו עוסקות ביעוד המיוחד של עם ישראל כבכורו של ה' ללמד את העולם כולו שיש בורא ומנהיג לבירה.

חוסן נפשי

הרב זיו רוח

ועתה עליך לטהר לבך מחדש עד שתתפרא ותשוב אל עצמך, אל קול נשמתך, במקום קול הקליפה שברדיו, שברשת. ואל תאמין ידידי לעצת היצר כי ההתנתקות מהמדיה היא בריחה וכך אי אפשר להשפיע. הפוכה היא האמת, ההתנתקות היא ההתחברות האמתית, התחברות אל השמים, אל טוב ה'. רק ההתנתקות מהחיצוניות תרומם את נפשך ויחד אתה את כל נפשות ישראל הקשורות עמה סגולית. אסוף את השברים, רפא את עצמך והבא בכך מזור לאומה, מזור לעולם. לך לך, לעצמיותך, שוב אל ה' יתברך.

או לעזור, ישנם אנשי מעשה מסורים שעוסקים בזה והלימוד שלך יתן להם כוח והכוונה, "אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה, ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה, דכתיב: (שמואל ב ח, טו) וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וצִדְקָה לְכָל עַמּוֹ, וַיֹּאבֶב בְּן צָרִיָּה עַל הַצָּבָא וגו'". חוסן על נשמתך העדינה, תן לה מזון מבריא, עסוק בדברים בונים השייכים אליך. התגבר על יצר הסקרנות והחטטנות במידע שעושה לך רק רע. ועוד עצה יקרה שאיננה

התנתקות מחברת.

אם רוצה אתה להחלים מכל החדשות והאירועים האחרונים שאליהם נחשפה נפשך שלא בטובתה, עצתי לך ידידי, פשוט להתנתק. אמנם יש דרכים אחרות, אך לעניות דעתי, זה מה שאתה צריך. אך הפעם התנתקות אמתית, תכנית גמילה למכור בתהליך מסודר ומובנה. כי העולם הזה עודנו מלא קליפות ושקרים, ואם תמשיך לשבת כל היום ולשמוע חדשות, הנך מטביע עצמך מרצון בים העצבות. לכן, לא מפני שלא אכפת לך,

אדרבא, מפני שכל כך אכפת לך, התנתק, ברח לך, לך אל בית המדרש. צלול בספרים, העמק בדברי חכמים, המר את חושך העולם הזה באורו של העולם הבא. המענה לכל החטרונות שאתה פוגש בחדשות, זו התורה, ועל כן, לך עסוק בתיקון ולא בקלקול, עסוק בבירור המענה לבעיות ולא בבעיות עצמן. אז תדע גם תדע איך לפעול באופן יותר מדויק, ומעשיך ישאו ברכה. השאיבה מבארות התורה העמוקים תיתן לך כוח לתקן לפחות חלק מהקלקולים, "לא עליך המלאכה לגמור אך אין אתה בן חורין להבטל ממנה". לך אל מקור הכוח, אל ריכוזיות האור, למד את הסדר הא-לוהי הרצוי למציאות והדבק בו באדיקות במקום במסכים. אין טעם שתוסיף להעסיק את עצמך בבעיות שאין ביכולתך לפתור

מתאימה לכל נפש אעוץ לך ידידי, לך אל המקנה. טבול הפעם עם כוונה מיוחדת - להיטהר מכל שפלות העולם הזה, מכל הקליפות שדבקו בך, מכל הידיעות החיצוניות שעושקות את כוחותיך. עלה מחיבוט הקבר² שאתה מצוי בו בעודך חי בשכחך את נשמתך הא-לוהית, בשעבוד ששעבדת עצמך אל המסכים ואל שטף חדשות האימה הנוטלות ממך את מנוחת נפשך. שים לבך כי מקנה מגיינו כשם א-ה-י-ה במילוי הה"י, הוא ימשוך אותך חזרה אל הרגשת נשמתך, אל העולם הרוחני שחמק ממך מחוסר התאמתך אליו. הוא יצילך מרוגזך שכן 'מקוה' בגימטריא 'כעס' עם הכולל. נָטָה לִבְךָ אל החוץ במקום להיות קשוב אל הפנים ועל כן התרגזת. בחרת בעץ הדעת טוב ורע, בסברות הנחש,

1. סנהדרין מט.

2. עיין אורות הקודש ג עמ' קלז

זיו הפרשה הרב זיו רוח

עיוני עומק בשפה בהירה מתוך פרשת השבוע

חדש
490 עמודים

להזמנות: 0526-789565

הקדמת (מכתב) ה'ברכת שמואל': איך מוסרים את התורה לדור הבא?

בסתר אי אפשר למסור את התורה לדור הבא וקיומה של התורה נתון בסכנה "כן אמר התנא רבי עקיבא, דשאלתך היא ממש כשאלת השועל. הלא אם במקום חיותנו כך, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה. באור הדבר, דאם נלמד תורה לתלמידים במחבואות ומסתורים, זהו בטולה של התורה ואז הרינו מתים ממש, כי אם אין ח"ו תורה הרי כאן תיכף המיתה, ואם כן אנחנו מוכרחים להיות ולימצא בתוך התורה ולהקהיל קהילות, ואם ח"ו גם אז באה הסכנה, הרי היא באה ממילא ולא דתחשבני כמעמיד את עצמי במקום סכנה".

נראה שרבי עקיבא הבין שהדרך היחידה למסור את התורה לדור הבא היא כאשר מקרינים שהתורה היא הערך החשוב ביותר, היא עצם החיים "מקום חיותנו" ומוכנים לעמוד באומץ ולהקהיל קהילות ברבים. ולכן הסביר לפפוס בן יהודה שהאפשרות ללמוד את התורה בנמיכות קומה, במחבואים ובסתר אינה יכולה לצרוב בתודעת הדור הבא את המוטיבציה ותעצומות הנפש להמשיך ולהיאבק בגלוי למען התורה. נראה גם שרבי עקיבא צפה את הגלות של אלפי השנים המתקרבת ולכן הבין שהדרך היחידה למלא את המצברים הרוחניים של עם ישראל לתקופה איומה זו, היא על ידי מסירות נפש למען התורה בפרהסיא. רבי עקיבא הבין שרק בראש מורם ובגאווה לאומית ורוחנית ניתן לדאוג שלימוד תורה יחזיק מעמד לטווח הרחוק.

לתגובות ולקבלת המאמר המלא:
gemarabemunah@gmail.com

עבור קיומה. אף כי אין דבר חביב לפני הקב"ה כמו רבי עקיבא ותורתו, דמשה רבינו ע"ה שמח בתורתו ומתעצב במיתתו, אולם מפני שאם אין גדיים אין תיישים הוטלה החובה על התנא ותורתו שימסור את נפשו עבור קיומה של התורה להבא".

אולם אם באמת היתה סכנה קיומית לתורה, צריך להבין מה היתה ההוה אמינא של פפוס בן יהודה בתמיהתו "עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות?"

גדלותו של פפוס בן יהודה

הגר"א מלמדנו ב'אמרי נועם' שפפוס בן יהודה לא היה אדם מן השורה, אלא היה אחד מגדולי הדור וראיה לכך שלא קרא לרבי עקיבא "רבי" אלא רק "עקיבא". וכן מדובר באותו פפוס שמסר את נפשו יחד עם לוליינוס למען הצלת כלל ישראל ורש"י כותב עליהם "צדיקים גמורים היו" (תענית יח, ב). 'הברכת שמואל' מנסה להבין את שיטת פפוס בן יהודה ומקשה והרי אם הוא היה מגדולי הדור איך ייתכן שהוא לא עשה את החשבון הזה שמסירת התורה לדורות הבאים דוחה פיקוח נפש?

החידוש של ה'ברכת שמואל'

אין ספק שפפוס בן יהודה בתמיהתו לא התכוון לעצם לימוד התורה, שהרי ברור שצריך למסור את הנפש למען המשך קיום התורה ולית מאן דפליג על כך. ובכן מה היתה נקודת המחלוקת בין פפוס בן יהודה לרבי עקיבא? הם חלקו בשאלה 'האם צריך דווקא להמשיך ללמד תורה באופן שמקהילים קהילות ברבים? או שעדיף ללמד את התורה בסתר?' אך רבי עקיבא הכריע שכאשר לומדים את התורה

כשנה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, רבי ברוך דוב לייבאוויטץ כתב מכתב 'להחזקת התורה' שפורסם לימים בתחילת ספרו 'ברכת שמואל' על בבא בתרא. במכתב זה 'הברכת שמואל' מנתח את משלו המפורסם של רבי עקיבא ומברר את נקודת המחלוקת בין רבי עקיבא לפפוס בן יהודה ובכך מלמדנו שיעור חיים מאלף במסירות נפש למען קיום התורה.

עיון במשל השועל והדגים

במסכת ברכות מופיע המשל המפורסם של רבי עקיבא לשאלתו של פפוס בן יהודה: "תנו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה: עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות? אמר לו: אמשול לך משל... אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה כי הוא חיך וארך ימך - כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה - על אחת כמה וכמה" (סא, ב).

השאלה הזועקת היא כיצד ייתכן שרבי עקיבא מסר את נפשו למען לימוד תורה? והרי לכאורה יש חיוב למסור את הנפש רק בשלוש העבירות של ייהרג ואל יעבור: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים! התשובה היא שבאותה תקופה היתה סכנה גדולה לקיומה של כל התורה ולכן כדי להעביר את התורה לדור הבא היה הכרח שרבי עקיבא ימסור את נפשו לשם כך. "ותירצו, כי זהו קיום כל התורה, מפני שאז עמד בסכנה כל קיומה של התורה, והיה החוב מן התורה שהתנא הקדוש רבי עקיבא יתן את נפשו

הרב אשר בוחבוט

מיומי ההולכים?

תגובת פרעה לאחר קבלת המכה היא: "וַיֹּאמֶר חֲטַאתִי לַה' אֶל־הַיָּהוָה וְלָכֵן, שְׁנֵי מַסָּכִים לָכֵן שֶׁתִּקְחוּ אֶת כָּל מִשְׁפַּחְתְּכֶם אֲבָל לֹמֶה צָרִיךְ אֶת הַצָּאן וְהַבָּקָר? אִיךָ הֵם קְשׁוּרִים לַעֲבֹדָה? "כִּי צִאֲנֶכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵאוּ אִתְּכֶם לְךָ עִמָּכֶם". ולהבנת עניין זה נדרשת עוד הסתכלות במעשה קנייניהם של צדיקים - שאפילו בהמותיהם מקבלות השפעה מצדיקותם "השתא בהמתן של צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידן, צדיקים עצמן לא כ"ש"?

מוצאים אנו מעין זה בצד ההפוך במלחמת עמלק עם ישראל: "עֲתָה לֵךְ וְהִיָּתָה אֶת־עַמְלֵק וְהִסְרַמְתָּם אֶת־כָּל־אִשְׁרֵי־לֹ' וְלֹא תִחַמַּל עָלָיו וְהִמָּתָה מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעַלְל וְעַד־יוֹנָק מִשְׁוֹר עַד־שָׁה מִגֶּמֶל עַד־חֲמֹר"⁸. בדברים אלה אנו רואים שנדרש משאול להכרית גם את המשך המאמר בעמוד 6 <

מצוי בתוך כל אחד מאתנו. איש ומאומה לא יישאר כי חג ה' לנו, עלינו ליצור "חוג מסביב לה"⁴.

התפיסה הגויית היא שרק הגברים ראויים לעבודה, כעבודת הנזירים - המתבודדים במנזרים המרוחקים ממקום מגורי האוכלוסייה. אבל כאן מגלה משה רבינו שעבודתו היא לכולם - הנערים והזקנים קשורים לעבודה כאחד, וכן הבנים והבנות שייכים לערך המשפחה, מפני שכולם יחד יוצרים את בית ישראל. כל אחד במקומו ובדרגתו צריך להתקדם בעבודת ה' כי חג ה' לנו. משמעות הביטוי - כמחוג היוצר מעגל שכולם קשורים אליו. ואפילו עד כדי הצאן והבקר כחמורו של רבי פנחס בן יאיר⁵ וחמורו של רבי חנינא בן דוסא⁶.

בפרשת בא אחרי מכת הברד פרעה משיב את משה ואהרן ואומר להם: "לכו עבדו את ה' אלהיכם מיומי ההולכים", ותשובת משה היא: "בְּנִעְרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נֵלֵךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג־ה' לָנוּ".

לזה פרעה אינו מסכים, ומתלוצץ על בקשתו זאת של משה רבנו¹, ועונה: "לֹא כֵן לְכוּ־נָא הַגִּבֹּרִים וְעַבְדוּ אֶת־ה' כִּי אֲתָה אַתָּם מִבְּקִשִׁים"²; שאין דרך הטף לזבוח³. ההבדל בין תפיסת הפולחן של האלוה בין הגויים לישראל הוא עמוק עד ימינו; ומתבטא בשאלה האם יש קשר לבנים ולבנות לצאן ולבקר בעבודת ה'. וכדברי הרש"ר הירש "אם אנו נצטוונו ללכת, כולל הדבר את כולנו - מצעיר ועוללינו בערשו ועד אחרון רחלינו במקננו. הכלל

"איך יכול להיות שבקהילות האלה, שאמורות בכל זאת להיות יותר נקיות על פי התורה, קורים הדברים האיומים האלה?" על השאלה הנוקבת ששאלה העיתונאית אסתי פרז את הרב שמואל אליהו.

השאלה הגדולה

הגרעין הפנימי הטוב והטהור שבאדם, נשמת א-לוה שבקרבנו, מבקש את הטוב וחפץ בו. וכך אכן רוב בני האדם, ובוודאי אנשי תורה צדיקים, שירתם קודמת לחוכמתם, פועלים ונוהגים בדרך כלל. אלא שכאשר אדם זוכה לכוח רב הנובע מכבוד, מעמד ושררה, כסף או כל אמצעי אחר שמעמיד אותו כביכול מעל אחרים, הוא עלול, אם לא ישמור על עצמו ויקפיד שבעתים על יושרו ומוסריותו, ליפול בצורה חמורה.

וכך כתב בעקבות פרשייה זו חבר המשמש כקרימינולוג:

"פגיעה תמיד תהיה במקום בו (קיים) פער יחסי בין הכוחות. זה יכול להיות (פער) פיזי, אבל בהרבה מאוד מקרים הפער הוא של סטטוס חברתי - למשל רב מול תלמיד. התלמיד חזק יותר פיזית אבל לרב יש מעמד הרבה יותר משמעותי..."

המעמד הציבורי, הכוח והכסף אינם הבעיה אלא הם עלולים להוביל לבעיה ללא תשומת לב וטיפול נכון. כלומר, החשבתו של אדם על ידי החברה כמחנך דגול ואף 'צדיק', לצד העובדה שלא טיפל בעצמו, ביצרי ובדחפיו, הקנו לו תחושת גאווה שהובילה לנפילתו. וכפי שכתב לי פסיכולוג בעקבות פרשייה אחרת: "מסתבר שלפחות בחלק מהמקרים יש סבירות גבוהה למחשבה שהמעמד של אותו אדם כ'צדיק' היא שאפשרה לו לעשות מעשים מסוימים ולהמשיך לחשוב על עצמו כצדיק גמור". ואיך כתב שלמה בחוכמתו: "לפני שָׁבֵר גָּאוֹן".

טיפול שורש

בשבוע שעבר נשאלתי על ידי תלמידת אולפנה: "איך נוכל להיזהר יותר כדי למנוע פגיעות דומות בעתיד?"

תשובתי היתה פשוטה אבל יש בה כדי ללמד כמה "פקודי ה' ישרים". ראשית כל, שמירה על גדרי יחוד. כדברי הרמב"ם: "יזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד" (איסורי ביאה כב, יט-כ).

גדולי החכמים היו מזהירים את תלמידיהם ולא מתביישים להודות בפניהם שגם הם עלולים ליפול. כאן גם המקום להדגיש שגם נשים צריכות להקפיד על כך ולהיזהר בהלכות יחוד, לא פחות מגברים. ובחברה מעורבת הדברים נכונים שבעתים.

הנקודה השניה שהדגשתי וגם היא חשובה וחיונית, לצעירים ומבוגרים כאחד: להקשיב ללב ולגוף. לזהות בזמן התנהגות לא מתאימה; קרבה פיזית שאיננה במקום, הודעות והתכתבויות בעלות גוון בלתי הולם, וכן הצעות כספיות 'נדיבות' להשתתף התנהגות כזאת וכדו'. לא לשמור בבטן אלא לשתף דמות קרובה בפרטי הדברים. כמו שתנאים שונים עלולים לגרום לפגיעה כך גם אותם תנאים עלולים לגרום לנפגעים לא להגיב. בגלל העמדה בה הם נמצאים או כל סיבה חיצונית אחרת.

כשם שחברה בריאה מבצרת את הרע מקרבה, מוקיעה ומקיא מתוכה עבריינים ופושעים, כמו שזכינו לכך כעת בזכות גיבורי כח צדיקים וישרים, כך גם ברמה האישית - עלינו לפתח חושים בריאים לזהות התנהגות פוגענית, לא לשתוק ולהשתק אותה אלא לפעול לטיפול בה.

טיפול שורש מציל חיים.

להגיד שהשבועות הללו חוללו ומחוללים סערה ציבורית ונפשית תהיה בוודאי לשון המעטה. כאשר אירוע בסדר גודל כזה מתרחש, וגורר בעקבותיו עוד פיצוצי משנה, הגיוני שכולנו נרגיש טלטלה ובלבול ושיתעוררו בנו סימני שאלה גדולים.

אחת השאלות העצומות שמתעוררת בקרב רבים ולפעמים אפילו מתקשים להעלות אותה על דל שפתינו, נשאלה על ידי העיתונאית הוותיקה אסתי פרז, בראיון שערכה עם הרב שמואל אליהו שליט"א. להלן מובאים דבריה כמעט בלשונם המדויקת:

"אני נזכרת בפרשיות (ציבוריות) קודמות ואני רוצה לשאול אותך, הרב אליהו, אני, אישה לא צעירה, חילונית, איך זה יכול להיות שאנשי תורה, אנשים שהם לא רק דתיים, אלא הם פורצי דרך, ראשי קהילות, שאנשים נותנים בהם אמון, הם עבריינים... וסוחרים ומשתיקים ואני מרשה לעצמי להגיד שאם הם נחשפו יש עוד רבים שלא נחשפו. איך יכול להיות שבקהילות האלה, שאמורות בכל זאת להיות יותר נקיות על פי התורה, קורים הדברים האיומים האלה?"

השאלה הנוקבת הזאת זכתה לתשובה נוקבת לא פחות מהרב אליהו. נוקבת בכנותה ובפשטותה, וכך ענה לה הרב: "גם אני שואל את השאלה. קודם כל את צודקת, השאלה צריכה להישאל ולהישאר עם סימן שאלה. לא צריכה להיות לזה תשובה..."

הרב שמואל לא בחר להמעיט בגודל התופעה. הוא לא בחר להגיד שמדובר במיעוט זניח ושרוב בני האדם טובים וישרים (מה שנכון, אבל...). הוא בחר לכאוב את הכאב אותו ביטאה השואלת ולהיות עם השאלה הנוקבת הזאת מהדהדת בחלל האוויר.

בדברי להלן אבקש לנסות להתייחס לשאלה הזאת מזווית ייחודית.

ניסויים בבני אדם

לפני כחמישים שנה (קיץ תשל"א - 1971), נערך באוניברסיטת סטנפורד היקרתית אחד הניסויים הפסיכולוגיים המפורסמים בהיסטוריה. במהלך הניסוי הזה, השתמש הפסיכולוג פרופ' פיליפ זימברדו בקומה שלמה מבניין האוניברסיטה והפך אותה ל"בית הכלא המחוזי של סטנפורד". מטרת הניסוי היתה להבין את התהליכים הפסיכולוגיים שאסירים וסוהרים עוברים במתקני כלאיהם.

הניסוי, שהיה אמור להימשך שבועיים, נקטע אחרי שישה ימים בלבד בעקבות סדרה של מעשי אלימות והתעללות של ה"סוהרים" ב"אסירים". הניסוי של זימברדו הפך לעדות אפילה לכך שגם אנשים נורמטיביים לחלוטין עשויים להפוך לאלימים ואכזריים בהינתן תנאים מסוימים.

כמוכן, ניסויים פסיכולוגיים אינם לוקחים בחשבון את נשמת ישראל ואת ההבדל בין ישראל לעמים, כך שאין לנו להסיק מסקנות לגבינו, וכדאי לקחת אותם בערבון מוגבל. אבל ניתן בכל זאת ללמוד מניסויים כאלה שתנאים סביבתיים מסוימים עלולים לגרום לאנשים מסוימים לאבד את חוש הכיוון המוסרי ולהתנהג בצורה בלתי מוסרית ואף מושחתת ואכזרית.

פרשנות בתקשורת בניהואין

כיצד יחשוב, יגיב וירגיש. נדמה לו שהוא "יודע" בדיוק מה קורה בראש של השני ולכן הוא "מלביש" פרשנות, על סמך הניבוי שלו. כך יוצא שלתגובתו אין כל קשר עם מה שנאמר לו. כך בונים מגדלים פורחים באוויר, נטולי בסיס אמיתי שסופם ליפול. לדוגמא: מירי גדלה בבית שאמא שלה לא סמכה על אביה וחשדה בו. כילדה קטנה, האמא גם צירפה אותה לנסיעות שלה, כדי לבדוק האם אביה נמצא באמת במקום שאמר שיהיה שם. לכן למירי כיום, "ברור" לגמרי שבעלה מסתיר ממנה כססים, נסיעות וכו'. היא דרשה ממנו לפתוח לפנייה הכל ולהוכיח לה שהוא דובר אמת. כתוצאה מכך, בעלה הסתגר יותר ולא נענה לדרישותיה, מה שגרם לה להאמין שיש אמת בחשדותיה. בעלה אמר שהוא אינו מוכן למלא את דרישותיה, מפני שהיא לא מאמינה בו וכל הוכחה מצדו, לא תספק אותה. כך יוצא שהריחוק וחוסר האמון, הולך ומתפתח והזוגיות עלולה להתפרק. התכנית האלוקית היא שבני הזוג יבנו בתהליך, עולם משותף בריא ונכון, על ידי חיבור העולם הפנימי האישי, המורכב והעמוק של כל אחד. מתוך כך, ישנה השפעה הדדית משמעותית וישרה על הקשרים הבין אישיים והזוגיים. כאשר אין מקיימים תקשורת זוגית מחברת ומקורבת, נוצר ריחוק, תחושת זרות, חוסר מוטיבציה וחוסר ידע, כיצד להתנהל ולהמשיך. אם כך, מה ניתן לעשות? על כך, בשבוע הבא.

הפרשנות של דברי השני, היא אישית ומלווה בתהליכים פנימיים שמתקיימים בנבכי נפשנו.

✓ כל קושי בתקשורת בין אישית מתחיל מקושי בתקשורת תוך אישית.

כילדים, אם חווים תקשורת שלילית שהתקיימה בין ההורים, ייתכן שנוצרים מצבים רגשיים שליליים שתופסים מקום של קבע באישיות הילד שגדל. כגון ערך עצמי נמוך, חרדות, לחצים, ביקורת, אשמה וכדומה. אלה "הכלים" שלתוכם מגיעים המשפטים שכן הזוג שומע ובהתאם לכלי, כך הפרשנות. אם הכלי הוא ערך עצמי נמוך, אז מחמאה עלולה להתפרש כציניות או לעג שהרי אני לא באמת כזה או כזאת. אם זה חרדות, אז מי יודע מה טומן בחובו המשפט הנאמר לרעתי...

אם זו אשמה, משפט תמים שנאמר עלול להתפרש כאשמה. הבעיה היא שמי שמפרש, בטוח שכמו שהוא מפרש, לזה בדיוק התכוון השני. כתוצאה מכך, נעלבים/מתקפים/בוכים/ מתרחקים וכד'.

✓ ישנה ציפייה אוטומטית מבן/ בת הזוג להבין מיד את הפרשנות שהתקבלה ולהתאים את התנהגותם באופן סימביוטי לקושי שלהם. אם נוצרו חרדות - אז שכן הזוג ירגיע. אם נוצרה פגיעה - בן הזוג צריך להצטער ולבקש סליחה. אם המשפט מתפרש כזלזול בערך העצמי - אזי בן הזוג צריך לרומם את הערך העצמי שנפגע. הצורך הסימביוטי הוא ש"מכיוון שכך פירשתי, אז תדא שלא ארגיש כך". האחריות נופלת על מי שדיבר, גם אם לא התכוון. כך שנוצרת מערכת יחסים תלותית ודורשת שינוי מהאחר ולא מעצמי.

✓ בן הזוג יוצא מנקודת הנחה שהוא יכול לנבא את תשובת בן הזוג במצבים וסיטואציות שונות,

עיקר הקשיים בין בני זוג בפגישות ייעוץ, זו הפרשנות של האחד את דברי השני, שאיננה בהכרח מה שהשני התכוון לומר.

האחד אומר משפט שיש בו כוונה מסוימת והשני מפרש את הנאמר באופן שונה ו/או מוגד. יוצא מכך שנוצר שיח חרשים. הקושי והנזק במערכות יחסים עקב פרשנות לקויה, הוא גדול. בקשר זוגי, הנזק גדול שבעתיים מפני שתפקיד התקשורת הזוגית, הוא לקשר ולאחד את בני הזוג. לשם כך, חובה שהם יתקשרו באופן שייבנו היטב זא"ז. בנוסף, במהלך התקשורת הזוגית, נוצרים רגשות עוצמתיים, כדי להתחבר. חוסר הבנה, גורם להבעת רגשות שליליים שמרחיקים את בני הזוג זה מזה ונגרמת עוגמת נפש רבה שמשבשת את מטרת הזוגיות, להיות באחדות ובאהבה. זוגות רוצים להיות אוהבים ומוצאים את עצמם מתוך כוונות טובות, עקב תקשורת משובשת, לעיתים כאוברים.

לדוגמא: הוא אמר: "אגיע מאוחר יותר היום" והיא שמעה: "אני לא רוצה להגיע ולעזור עם הילדים".

הוא אמר: "השמלה נראית עליך עכשיו טוב" והיא שמעה: "יופי, רזית סוף סוף חבל שלא טיפחת את עצמך קודם".

היא אמרה: "אני ממש נהנית להיות אצל הורי בשבת". הוא שמע: "אצל ההורים שלך, ממש לא טוב לי".

הוא אמר: "אני הולך לנוח עכשיו". היא שמעה: "לא איכפת לי ממה שקורה בבית".

מה גורם לפרשנות שונה, ממה שכל אחד מתכוון? ✓ אנחנו שומעים מבן הזוג משפט ומפרשים אותו לפי עולמנו הפנימי ולפי הבנתנו.

*יועצת אישית זוגית ומדרכת כלות

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נישואים המעניינים אתכם -
esteravr@gmail.com
 מאמרים נוספים בנושא זוגיות ניתן למצוא באתר מכון מאיר <

מעשרותיו כחלק ממצוות הצדקה באומרו "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל בבנים ובבנות ואת האדמה אשר נתת לנו בטל ובמטר ובבוללות בהמה כאשר נשבעת לאבותינו".¹ הוא זוכה שהברכה תחול גם על הבנים והבנות וכן על ולדות הבהמה, הקדושה שהיא מחיה כל.

1. מדרש הגדול שמות (פרשת בא) פרק י פסוק יא
2. שמות (פרשת בא) פרק י פסוק יא
3. רש"י שמות (פרשת בא) פרק י פסוק יא
4. רש"י הירש שמות פרשת בא פרק י פסוק ט
5. תלמוד בבלי מסכת חולין דף ז עמוד ב
6. מסכתות קטנות מסכת אבות דברי נתן נוסחא א פרק ח
7. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף צט עמוד ב
8. שמואל א פרק טו
9. משנה מסכת מעשר שני פרק ה

המשך המאמר של הרב בוחבוט מעמוד 4 <

בהמתם, מהבנה שראשית גויים עמלק, שזה לעומת זה ברא א-להים; בקדושה זה ישראל ובטומאה זה עמלק, וכוח טומאתם מגיע עד לצאנם ובקדם.

ומכאן כל אדם מישראל צריך שביתו יהיה משכן לה, שכל משפחתו הזקנים הנערים הבנים והבנות צריכים להיות שותפים אל חג ה'. וההוראה היא לדורות "למַעַן תִּסְפְּרֶם בְּאָזְנֵי בְנֵי וּבְנֵי אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֶתְנִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בָם וַיִּדְעֻם כִּי־אֲנִי ה'". וכאשר אדם עולה בקדושה כל קניינו הופך להיות חלק מסדר קדושתו. "לפיכך אמרו כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן חסידות כמותן".⁶

וזאת הברכה הגדולה שהאדם זוכה לה בווידי

חֲבָלִים / יפה

דֹּמָה לְעֵתִים כִּי שָׁבְנוּ לִימֵי הַפָּבוֹל
 אֶת הָלֵא, אֶתָּה הַבִּטְחָתְנוּ...
 וְאִיכָּה נֵצָא מִתּוֹךְ הַבָּלְבֹל
 אֶת כִּי בָּהַ בְּטָחֵנוּ

וְאוֹלֵי הַנֶּף מִבְּקִשְׁנוּ
 שְׁפָשׁוּט נִצָּלֵל אֶל תּוֹכֵכִי עֲצָמֵנוּ
 וְנָנִיס שָׁם אֶת הַצָּלִים

אֲזִי, מִתּוֹךְ עֵמֶק הָאֲמוֹנָה
 אוֹלֵי תִצְפְּנוּ לְרָאוֹת נִכּוֹנָה
 וְלִשְׁמֹץ מִהוֹד הַתְּמוֹנָה...

וְאוֹלֵי נִקְבַּל תְּשׁוּבָה לְשִׁאֲלָה
 מָה לַעֲשׂוֹת כִּדִּי לְקַדֵּם אֶת הַגָּאֲלָה
 וְכִיצַד מִתּוֹךְ הַחֲבָלִים
 נִצָּקָה לְהִיּוֹת נִגְאָלִים...

נשים יקרות!

הנכן מוזמנות לשיעור לכבוד חודש שבט
 מפי הרבנית חן חנה בוחבוט

בנושא: "אז ירננו כל עצי יער" מהותו של חודש שבט

השיעור יתקיים בזום של ערוץ מאיר
 ביום רביעי י' בשבט ב 20:30 מזהה פגישה: 5551115455
 חודש מבורך!

מאירי

עלון ערוץ מאירי להורים ולילדים
פרשת בוא תשכ"ב

לאדם אחד היו שני סוסים. הוא רצה להבדיל ביניהם ולכן הוא חיפש הרבה זמן הבדל. לבסוף הוא מצא: הסוס השחור גבוה ב-2 ס"מ מהסוס הלבן...

פרשה מאירה

יציאת מצרים

בפרשת השבוע "בא" מספר על הארוע החשוב בתולדות עמנו: יציאת מצרים. אחרי מאות שנים שבהן היו אבותינו במצרים, והעם המצרי התנהג אליהם כמו אל עבדים, הקדוש ברוך הוא החליט שהגיע הזמן להוציא את בני ישראל ממצרים.

כמו שאנחנו יודעים, זה לא היה כל כך פשוט לשכנע את פרעה לשחרר את בני ישראל! עשר מכות קשות ה' הביא על המצריים, עד שפרעה הבין שאין לו ברירה ובקש מנשה ואהרן שבני ישראל יצאו כבר ממצרים, וככה קרה הדבר המפלא הזה ועם שלם של מאות אלפי איש - יצא בבת אחת לחרות ולחפש, לעבר ארץ ישראל המבטחת.

מספור יציאת מצרים אנחנו יכולים ללמוד גם לעצמנו, שגם אם המצב היה לא נעים במשך הרבה זמן, הישועה והגאולה עוד יכולה לבוא, וכאשר ה' ירצה - הוא ידאג לכך שכל הבטחות יתגשמו!

שאלות בפרשה

1. מהי המכה הראשונה שמזכרת בפרשת השבוע?
2. מי "כיסה את עין כל הארץ"?
3. על איזו מכה נאמר "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו"?
4. את מה היו צריכים לאכול בחיפזון?
5. כמה גברים (מלבד ילדים) יצאו ביציאת מצרים?
6. על איזה לילה נאמר שהוא "ליל שימורים"?
7. מהי המכה האחרונה?
8. מתי (במהלך היממה) ארעה המכה האחרונה?

חידת חדגא:

מה הקשר בין 'שביעי' של הפרשה לבין קריאת שמע?

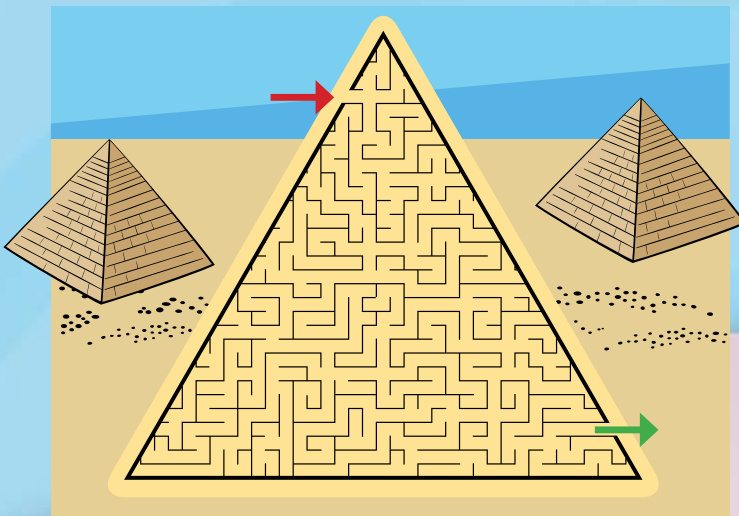

חידת פולקע:

איזו רוח הביאה את הארבה למצרים, ואיזו רוח סילקה אותה?

מבוך הכירמיה

תמונות בפרשה

מצאו למה רומזות התמונות, מתוך הפרשה!

כל הפלשתים למלחמה

מגילת דוד 130

הרב שלמה אבינר

יצאנו לשם למלחמה והכינו שם את אויבנו.
אני אומר הכינו, אבל באמת ד' הוא שהכה אותם. אני רק שליחו. קראתי לפקודם בעל פרחים, כי התפרצנו שם פתאום כפרץ מים.
או באמת ד' הוא שפרץ.^[1]

1. שמואל ב ה יז-כא.

- אדונינו הפלשתי!
- פן ידידי.
- נודע לפלשתים שאדונינו נמשח למלך, וזה קרה להם מאד. הם מפתים שהשלטון על הארץ ילקח מידיהם, והם באים בהמוניהם!
- זה היה צפוי!
- אם פן קדם אלך למצודה. שם אני מוגן בינתיים.
- הם התפשטו על פני כל עמק רפאים.

"האמונה והאהבה הן תמיד מחוברות זו עם זו כששתיהן זורחות בנשמה בשלמותן, וכשאור אחת מהן שלם לגמרי מתעוררת השניה בכוחה, ויוצאת ממעמקי הנפש להאיר בכל מלואה" אורות התחיה סט

הרב שלמה אבינר

עשר טעויות על נוער הגבעות

הוא מתפזר לפינות שכוחות שאין בהן תכלית. לא נכון. מצוות ישוב הארץ אינה מצווה שולית, היא הנותנת כוח לכל תחייתנו הלאומית. בספר חסידים כתוב, שיש מצווה שהיא כמו מת מצווה, כלומר היא נזנחת ואין לו עוסקים. אז דווקא יש להתמקד בה. זו בושה לאומית שחלקים עצומים של ארצנו עדיין אינם מיושבים. גם נזכור שהתנחלות ביהודה ושומרון התחילה בדגם דומה, ועתה יש שם קרוב לחצי מיליון ישראלים.

ט. אין שם הגיינה. לא נכון. אכן יש בעיה של מחסור במים, וזה מקשה מאוד. אך הם הולכים להתקלח בישובים הסמוכים, הששים לאפשר להם זאת.

י. סך הכל הם תופעה שלילית. לא נכון. סך הכל הם תופעה חיובית. ואנו מבקשים מהתקשורת לחדול מזלזול, עוינות ודמוניזציה. כמו בכל מקום, יש שם טוב ויש מעט רע, אבל הרוב הוא טוב. הולכים אחרי הרוב, כותב הרמב"ם בהלכות תשובה: אדם שרובו עבירות - רשע, רובו מצוות - צדיק. אז הם צדיקים. אשכנזים ישראל.

יש חשמה. אין מקרר לשמור מזון. הוא לא מפחד מטרור, אלא הטוריסטים מפחדים ממנו. הוא סובל מהריסות מבנים וציוד, ובוכה, אך קם בעוז ובגבורה להמשיך.

ו. הוא עצלן ובטלן ומבלה יומו ללא מעשה. לא נכון. הוא עובד קשה בחקלאות וברעיית צאן. במסירות נפש בונה בתים בכוחות עצמו, ולפעמים עוד פעם ועוד פעם. יש שם גינון ופיתוח ובניה מחדש. כמובן, פינוי הוא נדיר.

ז. הוא זורק אבנים על חיילים. לא נכון. רק מיעוט קטן עושה זאת. כמובן, זה חטא ופשע נורא שאין לו כפרה, אבל אנא לא לשים סטיגמה מתוך הכללות שקריות. ולצערנו, לפעמים העוינות היא בכיוון השני, כמו אהוביה סנדק זצ"ל. אך כאמור גם בכיוון זה, זה נדיר. סך הכל, הצבא שלנו שומר עליהם יומם וליל במסירות נפש, גם אם אינם מודעים לכך. בסיכום, יש להרבות אהבת ישראל בין כולם. הוא גם זורק אבנים על ערבים. לא נכון. שוב הכללה.

ח. הוא הזוי ומתמקד על השולי, במקום להתמסר לדברים רציניים, של חזקת הישובים הקיימים.

א. נוער הגבעות, כולם נערים ונערות, עם כל ההשלכות המתחייבות מתוך כך. לא נכון. יש שם גם אנשים מבוגרים, נשואים, עם ילדים.

ב. יש שם הפקרות בנים עם בנות. לא נכון. יש שם הפרדה מוחלטת מתוך רצון טהור.

ג. נוער זה אינו מוכן לקבל מסגרת ומעדיף חיי הפקר. לא נכון. אמנם מסגרות בית ספר ומשפחה חונקים אותו, הוא מחפש חופש, אבל הכל תלוי מה אדם עושה עם החופש שלו. לא חופש של הפקרות, אלא חופש של מרחב ונוף. הוא אנטימסגרותי לגבי מסגרות מסוימות, אבל יש שם מסגרת של תפילה, לימוד ועבודה, אבל מרצון.

ד. הוא נוער מרדן. לא נכון. שכן לא רק הוא מרדן אלא כל הנוער כולו מרדן, במידה זו או אחרת, וגם כולנו. ושוב, הכל תלוי לאיזה כיוון מופנית המרדנות: סמים, אלכוהול ושוטטות ברחוב, או אידיאליזם - אהבת ארץ ישראל, שאינה תלויה בדבר, אהבת התורה שהיא לשמה.

ה. נוער זה הוא מפונק. לא נכון. הוא חי בתנאים אפסיים, קשים, מינימליים. בקושי יש מים, בקושי

שלחתי הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? **איתנו אתם יכולים!**

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרסום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדפסת מודעות בבתי הכנסת ובכיתות דתיות
- דיוור ישיר בכל רחבי הארץ

הקניית מינוחנות: עיצוב קדם דפוס ודפוס איטוף ועיטוף מוצרים בניילון לפי חומנה, הידוק בטיחות הכנסת אינסטרטים לעלונים

לפרטים: 052-8908518 יומי 0528908518@gmail.com

רשתות סניף מסחש של רחבי תורת חולל רשות צאמ לופנה מחקרת לפי דור הרוד

קריאות חדשות בתורה

על פרשיות התורה חגים ומועדים.

כולל מאה וארבע קריאות מקוריות בפרשיות השבוע, חגי ישראל ותחיית האומה בארצה.

מאת הרב ברוך אפרתי.

352 עמ', כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה בי"דני ספרים רח' אבן ישראל 3 ירושלים

לב הפרשה

הרב חגי לונדון

להרוג את הבכוריות

פרשת בא היא הפרשה שבה עם ישראל 'בא' פנימה אל פרעה, אל לב התרבות המצרית ומכה אותה. המכה בה'א הידיעה שמוציאה את עם ישראל ממצרים היא מכת הבכורות. הבכורה במצרים הייתה מוסד נערץ, אובססיבי ברמה מסוימת. על הפסוק 'אין בית אשר אין בו מת' דורשים חכמים כי גם בבתי מצריים שלא היה בהם בכור חי - ההורים העמידו פסל של הבכור וסגדו לו (וגם הפסלים הללו הושמדו במכת בכורות). על פי המדרש המצרים עבדו לטלה כי הוא היה המזל הראשון, הבכור למזלות.

מהי הבכורה? בכורה זו הופעה ראשונית של החיים. יש משהו מאוד קוסם בראשוניות, בחוויות הילדות, בהתרפקות על 'הפעם הראשונה'. הראשוניות מביאה חוויה חזקה מאוד שקשה להשתחרר ממנה. המהר"ל מפארג כותב 'החומר הוא הראשון והצורה היא השניה' - החוויה הראשונית היא הצד החומרי שאסור להתקבע בו, האדם אמור להתקדם אל הקומה הבוגרת של הרוח, אל 'הצורה'. הרעיון המופשט. בפרשת 'פטר רחם' שמופיעה בסוף פרשת בא עם ישראל 'פודה' את הבכורים (ואת הפרשייה הזו מכניסים בתפילין ומתקשרים אתם אל הקדושה). עם ישראל מלמד שבשביל לצאת מהמצרים צריך לבנות קומה מעבר לבכוריות, לשחוט את הטלה, את הכבשיות התמימה שהולכת ללא מודעות ובגרות. אסור להתקבע בעבר, בקסם הראשוני, במבט הצבעוני והשטחי. חייבים להתקדם הלאה.

לדבר תורה שבועי מצולם ומשוכתב מהרב לונדון -
ניתן לשלוח הודעת וואטסאפ (!) למספר 0545753771